

SOS
KINDERDORPEN

Samen opgroeien is een recht

VERHALEN OVER BROERS EN ZUSSEN

NA EEN UITHUISPLAATSING

‘Broers en zussen weten van elkaar
wat ze hebben meegemaakt.
Het is belangrijk dat ze na een
uithuisplaatsing samenblijven,
zodat ze elkaar kunnen steunen,
maar ook positieve herinneringen
aan thuis kunnen ophalen’

PIETA BRINKMANS

JEUGDBESCHERMER

Samen opgroeien is een recht

VERHALEN OVER BROERS EN ZUSSEN

NA EEN UITHUISPLAATSING

4. VOORWOORD

door Harriët Duurvoort

6. INLEIDING

10. ERVARINGSDESKUNDIGE

‘Jeugdzorg had mij en mijn zusje
nooit uit elkaar mogen halen’

17. GEZINSHUISOUDER

‘Als je kinderen gescheiden opvangt,
kunnen ze zich verscheurd voelen’

20. JEUGDBESCHERMER

‘Broers en zussen delen nare
én positieve herinneringen’

26. BROER EN ZUS-DAG

Een speciale dag om de band
tussen broers en zussen te vieren

28. WETGEVING

Het recht van broers en zussen
om samen op te groeien

32. JURIDISCH EXPERT

‘Er is geen goede rechtsbescherming
voor kinderen’

ONTWIKKELINGSPSYCHOLOOG .38

‘Aan je broer of zus kun je je hele
leven steun hebben’

KINDERRECHTENVERDRAG .44

Aandacht voor samenplaatsing bij het
Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties

TERUGPLAATSING .46

Moeder na terugkeer kinderen: ‘Pas als je eerlijk
bent naar jezelf, kun je hulp accepteren’

OPVOEDKUNDIGE .54

‘Opgroeien met je broer of zus biedt
houvast en vertrouwen’

JEUGDBESCHERMER .58

‘Maak meer gebruik van de mensen die er
zijn voor een gezin’

MET DANK AAN .62

Simba Familiezorg is mogelijk gemaakt door de
deelnemers van de Nationale Postcode Loterij

‘Het belangrijkste is de stem van kinderen zelf’

Verdriet. Dat is wat je bij de keel grijpt bij het lezen van het verhaal van Ravi. Het zoveelste verhaal van een kwetsbaar kind dat hulp nodig had, maar meer beschadigd is dan geholpen.

Er is de laatste tijd weer veel debat over hoe we de jeugdzorg en jeugdbescherming kunnen verbeteren. Nadat bekend werd dat 1115 kinderen van toeslagenslachtoffers uithuisgeplaatst zijn, gaven jeugdrechters aan hun eigen rol kritisch onder de loep te nemen. Want hoe vaak was niet kindermishandeling, maar financiële stress een grond voor uithuisplaatsing en het definitief uit elkaar vallen van een gezin? Verschillende hoogleraren stellen

dat er in Nederland te snel naar het drastische middel van uithuisplaatsing wordt gegrepen. Ook is er grote kritiek op de rammelende bewijsvoering in kinderbeschermingszaken. De Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) adviseerde daarom vorig jaar dat kinderen en hun ouders een betere rechtspositie moeten krijgen als jeugdbescherming ingrijpt. Als uithuisplaatsing dreigt, verdienen het kind en de ouders bijstand van een gespecialiseerde advocaat. Ook hebben ze recht op ‘tijdig, onafhankelijk en kwalitatief goed onderzoek’, volgens de raad.

Eén van de belangrijkste zaken die in Nederland verbeterd moet worden aan de rechtspositie van kinderen in de jeugdbescherming is het recht van kinderen om bij een uithuisplaatsing samen te kunnen blijven met hun broer(s) en zus(sen). Deze bundel spitst zich, vanuit allerlei perspectieven, toe op dit thema. In Frankrijk en Spanje is dit recht al veel langer wettelijk geborgd. België en Schotland regelden vorig jaar dat broers en zussen bij elkaar moeten blijven, tenzij dat niet in hun belang is. Ravi's relaas toont aan hoe een kind een jeugd in

fotografie: Els Zweerink

de jeugdzorg ervaart. Eerst een moeilijke situatie thuis, vervolgens heel plotseling uit huis worden geplaatst, zonder dat hem duidelijk was waarom. Naar een nieuwe plek in een nieuwe stad. De grote onduidelijkheid. En gescheiden worden van je broers en zussen. Het veroorzaakt nog meer pijn dan er al was. Broers en zussen zijn meestal een anker voor elkaar in traumatische periode. Ze vinden vaak een veilige thuishaven bij elkaar als ze in een onzekere, vreemde omgeving moeten aarden.

De verhalen in deze bundel geven ook een meer algemeen beeld van wat er in de jeugdhulpverlening beter kan. Van het wezenlijke belang dat er vanuit empathie wordt gereageerd als er problemen in een gezin zijn, en vanuit een houding van vertrouwen dat ouders kunnen bijdragen aan het veranderen van hun situatie.

We moeten met elkaar in gesprek blijven om de hulp aan kinderen in een kwetsbare situatie te verbeteren. De in deze bundel verzamelde perspectieven, vanuit alle hoeken uit de jeugdzorgpraktijk, geven goede handvatten voor een constructief

gesprek om de jeugdzorg structureel te verbeteren. Van familierechtadvocaten en kinderrechtenorganisaties tot jeugdbeschermers, van ouders tot pleegouders tot kinderen en gezinshuisouders.

Maar het belangrijkste is de stem van kinderen zelf. Voor hen hebben we dit systeem. Dat broertjes en zusjes uit elkaar worden gehaald gebeurt veelal uit praktische overwegingen. Ook als eigenlijk gewoon duidelijk is dat kinderen hierdoor extra getraumatiseerd en beschadigd raken. Daarom is het van wezenlijk belang dat we de rechtspositie van kinderen verbeteren. Het belang van het systeem mag nooit voor het belang van een kind gaan. ♥

Harriet

VOORwoord

Harriët Duurvoort is jurist, auteur en columnist voor *de Volkskrant*

Deze bundel met interviews gaat over broers en zussen die te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing. In zo'n ingrijpende situatie samen kunnen blijven, maakt voor hen veel verschil. Ze hebben steun aan elkaar en hun familieband blijft behouden, wat bijdraagt aan herstel. Toch is het samen plaatsen van broers zussen allesbehalve vanzelfsprekend. Jongeren vertellen over de gevolgen van gescheiden opgroeien. Jeugdhulpprofessionals komen aan het woord over knelpunten en mogelijke oplossingen. De rode draad in alle verhalen: de band tussen kinderen uit één gezin is er een voor het leven. Dat vraagt alle mogelijke inzet om die te behouden.

Eén van de problemen is de opvang van kinderen na een uithuisplaatsing. Broertjes en zusjes kunnen vaak niet bij elkaar blijven vanwege een gebrek aan opvanggezinnen. Zo ligt de focus bij alternatieve zorg vooral op pleegzorg, terwijl veel pleegouders geen ruimte in hun huis hebben voor twee of meer pleegkinderen. Bovendien is de zorg voor meer kinderen tegelijk voor hen vaak te intensief. Gezinshuizen kunnen die ruimte en pedagogische vaardigheden meestal wel bieden, maar daar komen plekken in de regel een voor een vrij. Wat ook meespeelt is dat in de Nederlandse Jeugdwet samenplaatsing van broers en zussen niet nadrukkelijk vastligt.

In de praktijk groeien te veel broers en zussen na een uithuisplaatsing dan ook niet samen op, terwijl samenplaatsing meestal wel in hun belang is. Dat heeft grote gevolgen, ook voor hun verdere toekomst. Ze missen de geborgenheid en vertrouwdheid van een familieband waar ze hun leven lang steun aan kunnen hebben. Zelfs als kinderen uiteindelijk niet terugkeren naar huis is het belangrijk voor hun ontwikkeling dat ze contact houden met hun eigen gezin. Door tijdgebrek bij jeugdzorgprofessionals en praktische hindernissen, zoals de reisafstand tussen thuis en opvanggezin, komt daar te weinig van terecht en verwateren familierelaties op den duur.

Familieversterking

Nederland heeft zich verbonden aan de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties. Ondersteuning van de meest kwetsbaren is daarin de belangrijkste drijfveer. Kinderen zonder veilig thuis behoren absoluut tot deze groep. Daarom verdient verbetering van hun (rechts)positie de allerhoogste prioriteit. SOS Kinderdorpen voert samen met Defence for Children sinds 2019 lobby om het recht voor broers en zussen om samen op te groeien te verankeren in de Jeugdwet.

Als organisatie die zich richt op familieversterking heeft SOS Kinderdorpen veel ervaring met het gezamenlijk opvangen van broers en zussen. In België gebeurt dat succesvol in zogeheten Simba-huizen en ook in Frankrijk vangt onze zusterorganisatie in veertien dorpen uitsluitend broers en zussen op. In beide landen ligt bovendien – mede na lobbywerk van SOS Kinderdorpen – in de wet vast dat kinderen uit één gezin na een uithuisplaatsing bij elkaar blijven. In Nederland doet SOS Kinderdorpen er via het project Simba Familiezorg alles aan om te zorgen dat broertjes en zusjes na een uithuisplaatsing samen kunnen blijven in een gezinshuis of pleeggezin. In combinatie met intensieve begeleiding van de ouders groeit daarmee de kans op veilige terugkeer. Op basis van eigen expertise en die van partners in de Nederlandse

Cijfers en onderzoek

JAARLIJKS WONEN 42.000 KINDEREN (DEELS) NIET BIJ HUN OUDERS (CBS, 2020). UIT RECENT ONDERZOEK DOOR DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM IN OPDRACHT VAN HET WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK- EN DOCUMENTATIECENTRUM (2022) BLIJKT DAT NAAR SCHATTING 28 PROCENT VAN DE BROERS EN ZUSSEN NA EEN UITHUISPLAATSING GESCHIEDEN WORDT OPGEVANGEN. DE ONDERZOEKERS GEVEN DAARBIJ AAN DAT ZE ALLEEN UITHUISPLAATSINGEN HEBBEN ONDERZOEKT VANUIT EEN GEDWONGEN KADER, WAARBIJ KINDEREN GELIJKTJDIG UIT HUIS ZIJN GEPLAATST. BIJ SPOEDUITHUISPLAATSINGEN EN ALS GAAT OM MEER DAN TWEE KINDEREN UIT ÉÉN GEZIN LIGT HET PERCENTAGE GESCHIEDEN PLAATSINGEN (VEEL) HOGER, ZO BLIJKT UIT DE RESULTATEN.

OM WELKE REDEN JEUGDZORGAANBIEDERS KINDEREN NIET SAMEN PLAATSEN VALT MOEILIK TE ZEGGEN, OMDAT ZIJ DAT NIET STRUCTUREEL BIJHOUDEN. IN ONZE VISIE IS DAAROM SYSTEMATISCHE REGISTRATIE NODIG ROND DE REDEN VAN GESCHIEDEN OPVANG. VERDER PLEITEN WE VOOR MEER FOCUS OP TERUGKEER VAN KINDEREN NAAR HUIS. BETERE ONDERSTEUNING VAN OUDERS VERGROOT DE KANS DAAROP EN DAN ZIJN ER UITEINDELIJK MINDER OPVANGPLEKKEN NODIG. EEN GEBREK AAN BESCHIKBARE PLEKKEN MAG IN ONZE OGEN GEEN INVLOED HEBBEN OP HET RECHT VAN KINDEREN OM CONTACT TE HOUDEN MET HUN FAMILIE, ZOALS IN DE PRAKTIJK NU TE VAAK WEL GEBEURT.

jeugdhulp heeft SOS Kinderdorpen een familiegericht methodiek ontwikkeld die helpt voorkomen dat gezinnen definitief uit elkaar vallen.

‘Straf’ in plaats van hulp

Arian Buurman, directeur van SOS Kinderdorpen Nederland, benadrukt het belang van samen kunnen opgroeien met je broer(s) of zus(sen): ‘Als je kijkt naar de inrichting van de jeugdzorg en de bezuinigingen van de laatste jaren, vraag ik me af of het kind wel altijd centraal staat. Hoe kan het dat broertjes en zusjes na een uithuisplaatsing zo vaak op verschillende opvangplekken terechtkomen? Uit hun vertrouwde omgeving weg moeten heeft al een enorme impact, die wil je niet nog verder vergroten door ze gescheiden op te vangen. Daarom maakt SOS zich hard voor adequate familiebegeleiding waarin we ons richten op hereniging.’

Sinds de start van Simba Familiezorg in 2018 is Georgien Hakkert projectleider. Wat haar drijft zijn de verhalen van kinderen en (jong)volwassenen die een uithuisplaatsing meemaakten: ‘Zij vertellen ons wat het voor hen betekent dat ze niet samen konden opgroeien met hun broer(s) of zus(sen). Ze voelen zich soms gestraft omdat ze voor hun broertje of zusje als een vader of moeder zorgden, in plaats van hulp te krijgen om dit patroon te doorbreken. Bijna allemaal zeggen ze ook dat de band die ze eerst hadden nooit meer dezelfde is geworden. Daaruit blijkt hoe belangrijk de relatie tussen kinderen uit hetzelfde gezin is en hoe groot het gemis als die wordt verbroken.’

Kom in actie

Met de verhalen in deze bundel vraagt SOS Kinderdorpen in de politiek en samenleving aandacht voor het belang van broers en zussen om samen op te groeien. Dat lukt alleen als alle betrokkenen zich hiervoor hard maken. Dat betekent het aanpakken van praktische problemen die samenplaatsing in de weg staan én een wijziging van de Jeugdwet. Arian: ‘Wij roepen politici, jeugdzorgprofessionals en beleidsmakers bij ministeries en gemeenten op van samenplaatsing een wettelijk afdwingbaar recht te maken. Want wij vinden het onacceptabel dat kinderen en jongeren die het toch al zwaar te verduren hebben niet samen kunnen blijven met hun broer of zus.’ ♥

Ravi Debisarun en zijn gezin

‘Jeugdzorg had mij en mijn zusje nooit uit elkaar mogen halen’

ERVARINGSdeskundige

Ravi Debisarun groeide grotendeels gescheiden van zijn familie op

Ravi Debisarun is geboren in Den Haag. In zijn jeugd ging veel mis, waardoor hij grotendeels zonder zijn jongere zussen en broer opgroeide. Tegenwoordig werkt hij als ervaringsdeskundige bij Housing First for Youth en leidt hij ervaringsdeskundigen op die jongeren begeleiden. Ravi woont samen en is vader van drie kinderen.

Als zesjarige werd Ravi Debisarun (33) totaal onverwacht uithuisgeplaatst. Pas op zijn twaalfde kwam hij, na veel omzwervingen, echt thuis in een woongroep waar hij zichzelf leerde kennen. Tot die tijd had hij geprobeerd aan het wensbeeld van jeugdhulp te voldoen, wat hem tot zijn grote frustratie nooit lukte.

Waarom werden jij en je zusje uithuisgeplaatst?

‘Mijn moeder woonde in die tijd samen met mijn stiefvader, een harddrugsgebruiker’, vertelt Ravi. ‘Mijn vader ken ik niet. Ik herinner me een gelukkige kinder-

tijd, met veel speelgoed, gezellige familiebijeenkomsten en altijd goed te eten. Er staan mij geen ruzies of vervelende dingen bij, anders dan dat mijn stiefvader op een dag ruzie kreeg met een buurvrouw. Ik schrok van zijn agressie en rende de straat op om hulp te zoeken. Voor ik het wist, zaten mijn zusjes en ik – twee kleuters en een baby – in een politieauto. Ik ben er nooit achter gekomen waarom we weg moesten. We werden bij een Nederlands stel in Zoetermeer ondergebracht, gingen naar een andere basisschool, en waren heel gesloten. Nadat mijn moeder mijn stiefvader het huis uit had gezet, mocht mijn jongste zusje terug. Een half jaar later kwamen mijn oudste zusje en ik weer thuis. Mijn moeder bleek toen zwanger van mijn broertje, van een andere man. Met hem had ze een latrelatie. Hij was een prettige persoon en een gezellige (dagelijkse) drinker. Hij hielp mijn moeder wel, maar niet met de opvoeding van ons. Dat was zwaar voor haar. We werden steeds vaker ziekgemeld op school. Soms kwam de juf ons ophalen. Ook liet mijn moeder ons steeds vaker alleen buiten spelen. Ik zwierf hele dagen op straat en lunchte vaak bij klasgenoten. Er kwam steeds minder familie bij ons. Mijn moe-

der was bang dat we weer uit huis geplaatst zouden worden als ze om hulp vroeg. Had ze dat maar wel gedaan, want ze kon het niet aan. Met haar zijn op een gegeven moment gesprekken gevoerd; niemand vertelde of vroeg ons iets. En toen moesten mijn zusje en ik plotseling weg. We kwamen in een woongroep in Voorburg. Daar hoorden dat dat tijdelijk was. We moesten ons gedrag veranderen om het voor mijn moeder minder zwaar te maken als we weer terugkwamen. Mijn jongste zusje en broertje bleven thuis. Daarna volgden verschillende opvangplekken. De meeste tijd heb ik samen met mijn zus in groepshuizen gewoond.'

Wat ging er mis in de opvang?

'De begeleiders van onze eerste woongroepen zijn nooit eerlijk geweest. Ze zeiden steeds dat we snel terug naar huis zouden gaan. Hierdoor kregen we nergens rust. In eerste instantie leek wonen in een woongroep leuk, alsof ik met vrienden in een speeltuin woonde. Ik mocht alleen niet van het terrein af. Terwijl mijn echte speeltuin de stad was. Ik zocht de vrijheid en klom vaak op het dak, wat niet mocht. In de groep had ik niets van mezelf. Het speelgoed moesten we delen en dat vond ik lastig. Wanneer ik iets van Lego had gebouwd, werd dat weer afgebroken. Al die dingen maakten dat ik vaak boos was, niemand vroeg waarom. Ik merkte dat ik in de loop van de tijd steeds minder mezelf was. Ik werd zoals ik dacht jeugdhulp wilde dat ik was. Er werden loze beloftes gedaan: dat we mee mochten op kamp of terug naar onze moeder, als we ons beter zouden gedragen. Maar dat gebeurde niet. Daarom zeg ik altijd: in Den Haag ben ik geboren, getogen en bedrogen.'

ERVARINGSdeskundige

Wanneer zijn jij en je zusje gescheiden?

'We zijn een keer met een groep kinderen weggegaan. Dat hadden mijn zusje en ik bedacht. Toen zijn zij en ik als "vluchtgevaarlijken" overgebracht naar een kindertehuis in Schagen. Voor mijn moeder was ons daar bezoeken niet te doen – drie uur in de bus met twee kleine kinderen. We konden ook nog maar eens per maand bij haar logeren. Na een jaar zijn we daarom teruggeplaatst naar Den Haag. Toen was het weer overleven; doen wat je gezegd wordt. Door alle niet ingeloste beloftes over terugkeer werden mijn zus en ik steeds bozer en verdrietiger. Nog steeds ging niemand met ons in gesprek, maar we hadden elkaar. Toen we weer moesten verhuizen, werd het mijn zus te veel. Ik probeerde haar te kalmeren, maar dat mocht op eens niet meer. Ze zagen haar als onhandelbaar en toen moest ik bij haar weg voor mijn eigen ontwikkeling.

Ze hadden mijn zusje en mij nooit uit elkaar mogen halen. Dan had ik haar op zijn minst kunnen helpen andere keuzes te maken. Ze kwam in een observatiegroep, maar vluchtte naar huis. Ze mocht blijven en ze nam al snel de zorgtaken van mijn moeder over. Mijn zus deed alles voor onze jongste broer en zus, maar dat was veel te zwaar voor haar. Ze ging steeds meer blowen, kreeg verkeerde vrienden en werd in een besloten internaat geplaatst. Vanaf dat moment ging het bergafwaarts. Ze heeft dingen meegemaakt waar ze veel te jong voor was.

Het was een gevangenis. Ik heb haar in drie jaar tijd maar drie keer gezien. Bellen mocht niet. Daardoor zijn we totaal uit elkaar gegroeid, terwijl we tot mijn dertiende samen waren. Met hulp van therapieën en behandelingen heeft ze haar trauma's inmiddels grotendeels kunnen verwerken. Ze volgt een Hbo-opleiding tot sociaal werker.'

Wat had jullie kunnen helpen?

'Mijn laatste groep was een fijne plek. Eindelijk had ik het gevoel dat ik welkom was. Er werd naar me geluisterd en met mij gepraat, niet óver mij. Dat ik niet met mijn zus mocht wonen, vond ik moeilijk. Mijn boosheid en verdriet mochten er zijn, voorheen moest ik die altijd wegstoppen. Op deze plek was een jong team met meiden die recent waren opgeleid. Ik ging naar de middelbare school en kreeg ook daar goede begeleiding. Het was de eerste school die heb kunnen afmaken. Toen durfde ik me open te stellen en mezelf te laten zien, ook mijn minder prettige kanten. Ik leerde dat ik dingen kan aangeven die ik graag wil of waar ik mee zit, zonder boos te worden. En dat anderen dan naar me luisteren. Als ik daar samen met mijn zusje had kunnen wonen, had zij ook ruimte gehad om haar persoonlijkheid te ontwikkelen. Het voelde als een tweede thuis, ik heb nog steeds contact met sommige begeleiders.

Uiteindelijk zijn mijn jongste zusje en broertje ook uithuisgeplaatst, maar we hebben nooit samen

op één opvangplek gewoond. Daar hebben we nog steeds last van; we hebben zo veel van elkaars leven gemist. We zien elkaar wel, maar een hechte emotionele band ontbreekt. Er is nooit zorg geweest voor ons familiesysteem, ik heb geen gezinstherapeut gezien. Met mijn moeder heb ik inmiddels weer goed contact, maar ook met haar mis ik die warme connectie. Het was veel beter geweest als ik samen met mijn zussen en broer in één gezin was geplaatst. Ik ben ervan overtuigd dat samen opgroeien bij toegewijde gezinshuis- of pleegouders de familieband had versterkt en ons veel leed had bespaard.'

Wat kan beter?

'Ik denk dat er beter gekeken en geluisterd moet worden naar het kind. Wat is er precies aan de hand, wat heeft dit kind nodig? Daar moet de opvangplek bij passen. Nu is het andersom: kinderen moeten zich aanpassen aan de plek waar ze worden geplaatst en als dat niet werkt, moeten zij weer weg. Hoe vaker dat gebeurt, hoe meer ze het label "probleemgedrag" krijgen.

Sommige gezinnen hebben hulp nodig. Dan moet je goed kijken naar wat er speelt: hoe kunnen we zorgen dat het gezin bij elkaar kan blijven? Als dat met een andere vorm van hulpverlening kan, dan moet die worden ingezet. Vaak kost dat tijd en moeite, en daar ontbreekt het meestal aan. Uithuisplaatsing is dan makkelijker en sneller geregeld, met ingrijpende gevolgen. In een ideale wereld haal je niet het kind uit huis, maar breng je de hulpverlening naar binnen. Waarom moeten kinderen op een campingbedje slapen in een ander

huis? Waarom komt de hulpverlening niet op een campingbedje bij hen?'

Wat wil jij voor jongeren doen?

'In mijn jeugd is behoorlijk wat misgegaan. Met die ervaring hoop ik jongeren te helpen die nu in hetzelfde schuitje zitten. Via de internationale organisatie Housing First for Youth helpen we dak- en thuisloze jongeren die nergens terecht kunnen. Zij krijgen een woning en gaan zelfstandig wonen, met als voorwaarde een jaar begeleiding. In Den Haag zijn we vier jaar bezig en dat gaat goed. Samen met ambulante hulpverleners begeleid ik ongeveer tien jongeren. Omdat ik begrijp waar zij doorheen gaan, vorm ik de brug tussen hen en de hulpverleners. Via het ExpEx-project van Experienced Experts train ik ook jongeren die ervaringsdeskundige willen worden. Door onze verhalen te blijven vertellen hoop ik dat mensen in de jeugdhulp, en daarbuiten, zich meer realiseren wat een impact het heeft als broers en zussen gescheiden opgroeien.' ♥

'Als je kinderen gescheiden opvangt, kunnen ze zich verscheurd voelen'

Ze hebben samen vijf zonen in de leeftijd van 21 tot en met 33 jaar, de jongste twee wonen nog thuis. Jeanine en Chris van Maanen zijn inmiddels opa en oma. Sinds vier jaar wonen ook twee broers uit Amsterdam bij hen.

Rond de periode dat de tweede Amsterdamse jongen in huis kwam, namen Jeanine (55) en Chris (59) van Maanen ook een tweeling op in hun gezin. Een van deze kinderen verhuisde in overleg met alle betrokkenen uiteindelijk naar een andere woonvorm. De twee broers uit Amsterdam werden eerst gescheiden opgevangen en kwamen juist in hun gezin weer bij elkaar.

Hoe kijk jij naar uithuisplaatsing van broertjes en zusjes samen?

Jeanine: 'Als het lukt een gezamenlijke opvangplek te vinden, is dat zeker heel mooi. Kinderen uit één

GEZINshuisouder

Jeanine en Chris van Maanen
zijn beiden gezinshuisouder

gezin samen plaatsen is belangrijk om te onderzoeken en te proberen. Ieder kind zou de kans moeten krijgen om, als het gezin uit elkaar wordt gehaald, in ieder geval samen met broertjes en zusjes op te groeien. Daarbij moet je ook zicht houden op wat goed is voor ieder kind. Omdat samen plaatsen niet altijd niet ten bate is van alle kinderen.

Als het bij elkaar houden, ondanks alle aangeboden mogelijkheden niet lukt, is het belangrijk te investeren in contactbehoud of -herstel waar nodig om de onderlinge band tussen kinderen in stand te houden voor de toekomst. Het kan ook enorm helpen als broers en zussen niet al te ver bij elkaar vandaan wonen. Zodat ze elkaar gemakkelijk (zelf) kunnen opzoeken. De mate van contact hangt mede af van wat een kind zelf wil. Ook in gezinnen waar geen breuk is zijn sommige broers en zussen heel erg op elkaar gericht en anderen niet. Dus het is altijd maatwerk, wat natuurlijk geldt voor alle jeugdzorg.'

GEZINshuisouder

Hoe zijn de twee broers bij jullie gekomen?

‘Jair en Rachid komen uit Amsterdam. Hun moeder is Surinaams, hun vader Marokkaans. Jair, de oudste, is nu 19 jaar en kwam met 16 jaar. Rachid is 15 jaar en woont bij ons sinds 2019. Met hun vader is helaas niet of nauwelijks contact, hij is uitgezet naar Marokko. Hun moeder overleed in 2020 na een lang ziekbed. Zij had een alcoholprobleem. Daar hebben de kinderen veel van meegekregen. Ze was een liefdevolle moeder, maar kon door haar verslaving niet goed voor ze zorgen. Er is nog een derde jongen in het gezin. Ennio, de middelste broer, is in Amsterdam gebleven. Hij was al eerder uithuisgeplaatst.

Uiteindelijk zijn ook het oudste en jongste kind uithuisgeplaatst. Zij kwamen in een gezinshuis in Jeugdorp De Glind bij Barneveld. Daar ging het niet goed. Als zestienjarige die gewend was voor zichzelf en zijn broertjes te zorgen was Jair al te zelfstandig om nog in een familiesetting te passen. Daarom kwam hij bij ons wonen in het appartement voor ambulante begeleiding tot zelfstandig wonen. Rachid verhuisde naar een groot gezinshuis in Ede, maar kon daar zijn draai niet vinden. Hij kwam in die tijd veel bij ons en wilde niet meer terug. Na een tijdje is in overleg met zijn voogd besloten dat hij ook bij ons kwam. We hebben een derde plek in huis gecreëerd voor hem, ook om Jair te ontlasten van zijn zorgbehoefte.’

Hoe belangrijk is het dat de broers nu samenwonen?

‘Voor Jair maakte de komst van zijn broer veel uit.

Hij zat nog helemaal in de flow van het zorgen voor thuis, maar kon dat niet omdat zijn broertje te ver weg woonde. Nu hij zag dat Rachid zelf bij ons wilde wonen en goed verzorgd werd, gaf dat Jair veel rust. Pas toen kon hij zich op zijn eigen ontwikkeling richten en aan zichzelf gaan werken. Hij nam afscheid van Amsterdam, maakte nieuwe vrienden en vond een baantje bij de supermarkt. Hij heeft zich hier echt gesetteld en dat is bijzonder voor een getinte jongen uit Amsterdam in ons witte dorpje op de Veluwe. De broers leven naast elkaar en niet continue op elkaars lip. Ze kunnen elkaar opzoeken, maar hoeven niet in alles samen op te trekken. Hun middelste broer woont in Amsterdam en krijgt intensieve jeugdzorg. Vooral voor Rachid blijft hij belangrijk. Een tijd trok Ennio aan hem, maar Rachid zit op een fijne school die past bij zijn persoonlijkheid en heeft het bij ons naar zijn zin. Het is hier nu voorlopig veiliger voor hem. Dat proberen we hem telkens weer uit te leggen.’

Wat is het effect van kinderen gescheiden opvangen?

‘Ze kunnen zich daardoor verscheurd voelen. Rachid gaf aan dat hij graag bij ons is, maar ook zijn broer mist en wel weer in Amsterdam zou willen wonen. Hij zei: “Stond het gezinshuis maar in Amsterdam, dan was het probleem opgelost.” Inmiddels hebben Ennio en hij er vrede mee dat Rachid bij ons woont. Dat geeft alle drie de jongens gemoedrust. Hun moeder was ook blij met ons gezinshuis en

dankbaar voor onze hulp en zorg. Dit was belangrijk voor de jongens om te weten en het helpt hen bij de acceptatie van wat er is gebeurd. Tijdens haar ziekteperiode hadden we goed contact met hun moeder en we beloofden haar dat we voor de jongens zouden zorgen. We voelden ons onmachtig toen ze ging sterven, maar konden haar op die manier steun bieden. Daarom ben ik zo blij dat de broers hier samen zijn. Ieder op hun eigen eilandje, wetend dat ze op elkaar kunnen terugvallen als het nodig is.’ ♥

NASCHRIFT

Na het interview is de situatie van de drie broers veranderd. Rachid koos er toch voor bij Ennio in Amsterdam te gaan wonen, zonder zijn plannen vooraf te delen met de gezinshuisouders. Op een later tijdstip hebben ze alsnog afscheid van elkaar genomen en kreeg hij een fotoboek met herinneringen uit zijn tijd bij hen. Rachid woont tegenwoordig in een groep. Het plotselinge vertrek van zijn jongste broer was moeilijk voor Jair, maar hij is wel bij Jeanine en Chris gebleven. Hij werkt en is bezig zijn rijbewijs te halen.

Om privacyredenen zijn Jair, Rachid en Ennio niet de echte namen van de kinderen.

JEUGDbeschermer

Pieta Brinkmans is jeugdbeschermer,
ze heeft gemiddeld twaalf
gezinnen tegelijk onder haar hoede

‘Broers en zussen delen nare én positieve herinneringen’

Pieta Brinkmans voert maatregelen uit die een kinderrechter uitspreekt om kinderen te beschermen die in hun ontwikkeling worden bedreigd of die veiligheidsrisico's lopen. Zij ziet veel meerwaarde in het samen opvangen van broers en zussen, maar constateert ook een groot gebrek aan capaciteit.

Met de meeste gezinnen die Pieta Brinkmans begeleidt komt ze in contact na de uitspraak van een kinderrechter over een beschermingsmaatregel. Ze ziet veel echtscheidingsproblematiek waarbij kinderen knel zitten tussen twee ouders die ernstig in conflict zijn. Door hun onderlinge strijd zijn zij het belang van hun kind uit het oog verloren. Kinderen zijn dan vaak getuige en/of slachtoffer van huiselijk geweld. Een andere reden voor een beschermingsmaatregel kan zijn dat het ouders in een bepaalde periode onvoldoende lukt de opvoeding zo vorm te geven dat hun kinderen zich op een gezonde manier kunnen ontwikkelen. De oorzaak hiervan is divers. Soms kampen ouders zelf met onverwerkte trauma's, psychische problemen of een verslaving.

Wat heb je als jeugdbeschermer nodig om kinderen de beste hulp te kunnen bieden?

Pieta: 'Allereerst samenwerking met ouders en kinderen, afhankelijk van de leeftijd van de kinderen. Dat vraagt vertrouwen, maar omdat jeugdzorg vooral negatief in het nieuws komt, reageren veel ouders angstig of argwanend op de komst van een jeugdbeschermer. Daarom richt ik me de eerste periode vooral op contact, om elkaar te leren kennen. Ik ben me er ook bewust van dat er vaak enige angst blijft; ouders houden altijd in hun achterhoofd dat jeugdzorg hun kind uit huis kan plaatsen.'

Praat je ook met mensen uit het netwerk van het gezin?

'Liefst wel, zij kunnen veel betekenen voor ouders

en kinderen, ook nadat de hulp is gestopt. Uiteraard doe ik dat alleen als ouders hiervoor toestemming geven. Dat gebeurt niet altijd. Het kan ook ingewikkeld zijn voor familieleden om over problemen in een gezin te praten. Loyaliteit speelt daarin een belangrijke rol. Familieleden willen de ouder(s) niet te kort doen en hun onderlinge relatie niet beschadigen, waardoor problemen soms lang binnenskamers blijven en in stand worden gehouden.'

Als er sprake is van een mogelijke uithuisplaatsing, wordt dan ook al nagedacht over het samen opvangen van broers en zussen?

'Ja, als Jeugdbescherming al betrokken is bij een gezin, zoeken we altijd naar een plek waar broertjes en zusjes bij elkaar kunnen blijven. Een enkele keer wordt besloten kinderen niet samen te plaatsen. Een inhoudelijke overweging kan zijn dat hun individuele behoeftes verschillen. Soms heeft één van de kinderen specifieke ondersteuning nodig die verblijf in een behandelgroep onvermijdelijk maakt, terwijl voor de anderen pleegzorg passend is. Deze kernbeslissingen nemen we in een team van meerdere jeugdbeschermers en een teamleider, en er denkt een gedragsdeskundige mee vanuit de ontwikkelingspsychologie. In de drieënhalf jaar dat ik jeugdbeschermer ben, heb ik één keer kinderen gescheiden moeten plaatsen.'

Hoeveel invloed heb jij op wel of niet samen plaatsen?

'Ik dien een verzoek in bij de zorgaanbieder die kinderen in een pleeggezin of gezinshuis plaatst.

Daar wordt de aanmelding gescreend en zij beoordelen met welk gezin een match ontstaat. Als er geen plek is om broers en zussen samen op te vangen, moet ik verder zoeken. Die ruimte heb ik alleen als er geen sprake is van acute onveiligheid. Ik probeer dan de ouders waar mogelijk mee te nemen in het vinden van een (tijdelijke) plek en betrek ook hun netwerk erbij, zodat kinderen bijvoorbeeld bij familie kunnen wonen.

Het wordt anders als er een crisissituatie ontstaat, met spoed een uithuisplaatsing nodig is en er binnen het netwerk geen opvangmogelijkheden zijn. Directe veiligheid creëren weegt op dat moment zwaarder dan het vinden van een plek waar broertjes en zusjes samen kunnen blijven.'

Hoe moeilijk is het plekken te vinden voor het samen opvangen van broers en zussen?

'Heel moeilijk, want het aanbod is beperkt. Ik begeleidde een gezin met drie kinderen die niet thuis konden blijven en heb net zolang gezocht tot ik een plek had voor hen samen, maar die lag ver buiten hun regio. De uithuisplaatsing was al ingrijpend en daar kwam de onbekende omgeving nog bij. De kinderen moesten van school wisselen en konden niet langer afspreken met vriendjes en vriendinnetjes. Hun ouders leefden van een bijstandsuitkering, waardoor reizen voor bezoek financieel moeilijk op te brengen was en daarmee werd beperkt. Het belang van samen blijven was voor deze kinderen zo

groot dat het zwaarder woog dan plaatsing binnen de regio. Liever had ik gezien dat ze dicht bij huis op een veilige plek konden wonen, met hun ouders en alles wat vertrouwd voelde nabij.'

Als kinderen niet samenblijven, wat kun je dan doen om het contact tussen hen in stand te houden?

'Bij de gezinnen die ik momenteel begeleidt komt deze situatie niet voor. Het is wel een taak van een jeugdbeschermer om ervoor te zorgen dat broers en zussen die noodgedwongen van elkaar zijn gescheiden in contact kunnen blijven. Als een van de kinderen in een behandelgroep woont en de broer of zus in een gezinshuis, ga je na of de gezinshuisouders en de groep het contact kunnen organiseren. Als dat niet lukt, bijvoorbeeld vanwege de reisafstand, moet je daar zelf actie in ondernemen. Vanuit mijn functie voel ik me verantwoordelijk om het contact zo goed mogelijk te regelen. Het liefst wil ik dat kinderen elkaar dagelijks kunnen zien in een omgeving waar zij zich prettig voelen. De realiteit is dat ik moet kijken wat haalbaar is. Als kinderen bij elkaar om de hoek wonen gaat contact houden veel makkelijker, ook dat nemen we mee in de overwegingen bij een plaatsing.'

Welke meerwaarde zie jij in het samenblijven van broers en zussen?

'Kinderen hebben vaak dezelfde onveiligheid gekend in de thuissituatie. Ze weten van elkaar wat

JEUGDbeschermmer

ze hebben meegemaakt en welke gevoelens ze daarbij hadden. Het is belangrijk dat broertjes en zusjes na een uithuisplaatsing samenblijven, zodat ze de veiligheid nog bij elkaar kunnen vinden. Hiermee bedoel ik dat ze elkaar kunnen steunen bij verdriet, maar dat ze ook positieve herinneringen aan thuis kunnen ophalen. Al gaat het maar over de soort pindakaas die hun moeder altijd kocht of het avondeten dat zij lekker kon klaarmaken.'

Welke oplossingen zie je om de huidige praktijk te verbeteren?

'Als je het hebt over samen plaatsen, gaat het vooral over capaciteit. Het zou helpen als er meer gezinshuizen komen. Dan kunnen meer kinderen dichtbij huis blijven, zodat dingen die wel goed gaan behouden kunnen blijven. Denk aan op hun eigen school blijven, hun vrienden zien en het organiseren van de contacten met hun ouders. Gezinshuisouders zijn professionele opvoeders. Zij kunnen kinderen met een "rugzakje" intensiever ondersteunen dan pleegouders in de zin van individuele aandacht geven, afgestemd op de specifieke opvoedvraag. We moeten er alleen wel alert op blijven dat gezinshuizen niet te groot worden, want dat kan ten koste gaan van de kwaliteit van zorg. Juist de kleinschaligheid van een gezinshuis is een kracht.

Wat ook kan helpen is als de beeldvorming over jeugdzorg minder negatief wordt, zodat ouders eer-

der om hulp durven te vragen. We moeten vanuit Jeugdbescherming nog meer investeren in samenwerking met ouders; meer samen met hen plannen uitwerken en afspraken maken. Dat is haalbaar als het meer prioriteit krijgt. In ons werkgebied gebeurt dit al. Ik merk dat ik daardoor meer tijd kan nemen om contact te maken met ouders, waardoor we beter kunnen samenwerken, in het belang van hun kinderen.' ♥

NATIONALE BROER EN zus-dag

Radio-dj Chiel Beelen nam na het overlijden van zijn zus in 2013 het initiatief voor een speciale dag om de band tussen broers en zussen te vieren. Sindsdien is het ieder jaar op 30 september Nationale Broer en Zus-dag. Rond dit thema vroeg SOS Kinderdorpen in 2021 broers en zussen elkaar te verrassen met een persoonlijke videoboodschap.

Bekende en minder bekende Nederlanders delen op 30 september via hun social mediakanalen een foto van henzelf met hun broer(s) of zus(sen). Op deze positieve, luchtige manier laten ze zien hoe belangrijk de onderlinge band voor hen is.

Om aandacht te vragen voor het recht van broers en zussen om samen op te groeien als zij (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen – en politieke partijen ervan overtuigen dit recht afdwingbaar te maken – organiseerde SOS Kinderdorpen rond Nationale Broer en Zus-dag een bewustwordingscampagne. We riepen iedereen met een lieve broer of zus op een jeugdfoto van hen samen na te maken en zowel die kinderfoto als de nieuwe versie te delen via Instagram, Facebook en andere socials.

Onderdeel van de campagne was een serie aangrijpende videoboodschappen waarin broers en zussen vertellen wat ze voor elkaar betekenen. Hieraan deden onder anderen zanger en Eurovisiesongfes-

tivaldeelnemer Jeangu Macrooy en zijn tweelingbroer Xillan mee.

‘Dankbaar dat we zussen zijn’

In een andere video verrast Michelle haar zus Esmee. Door een onveilige thuissituatie werden zij op peuterleeftijd uithuisgeplaatst. In eerste instantie samen in een pleeggezin, maar die situatie werd als ongezond gezien, omdat Esmee (te) veel zou zorgen voor haar zusje. Esmee groeide op bij een tante, Michelle kwam terecht in het jeugdzorgsysteem en werd door de jaren heen veertien keer overgeplaatst.

Als jongvolwassenen hebben de zussen een complexe relatie. Tegelijkertijd voelen ze hun familieband. In het filmpje zegt Michelle dankbaar te zijn dat Esmee haar zus is. Ondanks dat ze niet samen zijn opgegroeid en er moeilijke tijden waren, weet Michelle dat haar zus er voor haar is: ‘Wij vormen samen de kern van ons gezin van herkomst, dat is niet kapot te krijgen.’ ❤️

SCAN DE CODE EN BEKIJK DE AANGRIJPENDE VIDEO VAN TWEE ZUSSEN DIE GESCEIDEN VAN ELKAAR OPGROEIDEN. MEER BROER-ZUS-VIDEO'S VIND JE OP SOSKINDERDORPEN.NL ONDER ‘RECHT OM SAMEN OP TE GROEIEN’

DEFENCE FOR CHILDREN:

Het recht van broers en zussen om samen op te groeien

In België en Schotland is in 2021 wettelijk geregeld dat broers en zussen bij elkaar kunnen blijven na een uithuisplaatsing, tenzij dat niet in hun belang is. In Frankrijk en Spanje ligt dit al veel langer vast in de wet. In Nederland is dat nog niet het geval. Na een uithuisplaatsing komen kinderen uit één gezin lang niet altijd bij elkaar terecht. Hoog tijd om dat te veranderen.

Een uithuisplaatsing is een bijzonder ingrijpende gebeurtenis voor kinderen. Kinderen zijn al kwetsbaar als ze (tijdelijk) zonder hun ouders moeten opgroeien. Als ze dan ook nog hun broer(s) en zus(sen) moeten missen, veroorzaakt dat mogelijk extra leed. Uit onderzoek blijkt dat samenplaatsing van broers en zussen emotionele houvast, continuïteit en veiligheid biedt. Samenplaatsing vermindert het risico op de ontwikkeling van internaliserende problemen, zoals angst en depressie. Als broers en zussen gescheiden worden opgevangen, kunnen gevoelens van verdriet, verlies, verwarring, eenzaamheid en schuld ontstaan.

Er zijn ook situaties denkbaar waarin samenblijven met een broer of zus schadelijk is voor de ontwikkeling van een kind, bijvoorbeeld als er onderling sprake is van mishandeling of misbruik. Daarom is het belangrijk elke afzonderlijke situatie zorgvuldig te onderzoeken.

Kinderrechtenschending

Volgens internationale regelgeving, waaronder het Kinderrechtenverdrag en het Europees Mensenrechtenverdrag, hebben kinderen recht op bescherming tegen een inbreuk op familielevens. Broers en zussen mogen alleen van elkaar worden gescheiden als uit onderzoek blijkt dat dit in het belang van (één van) de kinderen is.

Broers en zussen scheiden¹ van elkaar terwijl dit niet in hun belang is, is dus in strijd met deze internatio-

nale wet- en regelgeving. Toch bestaat in Nederland geen wettelijke bepaling die bescherming biedt aan het gezinsleven van broers en zussen. Ook wordt niet standaard onderzocht of het in het belang is van broers en zussen om samen te worden geplaatst. In andere Europese landen is het recht op samenplaatsing van broers en zussen wel in de wet verankerd, zoals in Frankrijk en Spanje sinds 1996. Schotland en België volgden in 2021.

Ter illustratie: in België is een nieuw artikel in het Burgerlijk Wetboek toegevoegd. Het bepaalt dat de band tussen broers en zussen gerespecteerd moet worden als het ouderlijk gezag in gebreke of verdeeld is. Broers en zussen hebben nu het recht om bij elkaar te blijven of onderling persoonlijk contact te houden als ze uit huis geplaatst worden.

Tijd voor verandering

Al langere tijd maken Defence for Children en SOS Kinderdorpen zich in Nederland hard voor het recht van kinderen om na een uithuisplaatsing samen te blijven met hun broers of zussen. We pleiten aan de ene kant voor wettelijke verankering van het recht om samen geplaatst te worden, tenzij uit onderzoek blijkt dat dit niet in het belang van (één van) de kinderen is. Daarnaast pleiten we voor het wegnemen van praktische belemmeringen die samenplaatsing nu in de weg staan, waaronder het tekort aan pleeggezinnen waar broers en zussen samen terecht kunnen. Als systeemverantwoor-

delijke is het een taak van de overheid om dit te realiseren.

In de politiek vragen we al geruime tijd aandacht voor dit onderwerp. Mede daardoor nam de Tweede Kamer in 2019 unaniem een motie aan die vraagt om een onderzoek naar de aard en omvang van gescheiden plaatsingen. In 2020 volgde opnieuw een aangenomen motie met een oproep om, voortlopend op de resultaten van eerdergenoemd onderzoek, een wetswijziging voor te bereiden die verankering van het recht op samenplaatsing na een uithuisplaatsing vastlegt in de Jeugdwet. De regering heeft gewacht met een reactie op deze moties tot de publicatie van het onderzoek (zie kader), bijna drie jaar later in 2022.

In het onderzoek worden een aantal belangrijke conclusies getrokken. Zo konden de onderzoekers niet op systematische wijze de reden van een gescheiden plaatsing achterhalen. De onderzoekers noemen de registratie en het centraal aanleveren van informatie aan het Centraal Bureau voor Statistiek cruciaal voor toekomstige monitoring van het aantal gescheiden plaatsingen van broers en zussen. Zo kan zicht worden gekregen op het aantal gescheiden plaatsingen dat terug te dringen is, en wat daarvoor nodig zou zijn.

Verder hebben zij een aantal aanbevelingen gedaan om ervoor te zorgen dat broers en zussen in de toekomst vaker samen geplaatst kunnen worden, zoals het uitbreiden van de richtlijn die professionals ge-

bruiken bij een uithuisplaatsing om meer handvatten te bieden. Verder worden aanbevelingen gedaan over het uitbreiden van de plaatsingsmogelijkheden, het wegnemen van financiële drempels en hoe pleegouders beter te ondersteunen. Minister voor Rechtsbescherming Franc Weerwind heeft, mede namens staatssecretaris Maarten van Ooijen van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, in een reactie laten weten de aanbevelingen ter harte te nemen.

Oproep: breng wet, beleid en praktijk in lijn met kinderrechten

De regering lijkt nu de praktische belemmeringen te willen aanpakken die samenplaatsing van broers en zussen verhinderen. Defence for Children en SOS Kinderdorpen zullen deze ontwikkelingen blijven volgen. De minister en staatssecretaris hebben in hun reactie ook laten weten geen heil te zien in een wettelijke verankering. Zij verwijzen daarbij naar het onderzoek waarin wordt gesteld dat dit geen oplossing is voor het gescheiden plaatsen van broers en zussen. Defence for Children en SOS Kinderdorpen onderschrijven dat dit op zichzelf niet de oplossing is, maar blijven bij het standpunt dat een wetswijziging nodig is om de nationale wetgeving in lijn te brengen met internationale kinderrechten.

De overheid mag alleen inbreuk maken op familielevens als daarvoor een wettelijke basis bestaat. Die wettelijke basis is er om te waarborgen dat

een overheid zich niet zomaar mengt in het gezinsleven. Momenteel is die wettelijke basis er wel wanneer het gaat om het scheiden van ouders en kinderen, maar niet voor broers en zussen.

Zoals gezegd is een wet alleen niet genoeg. Van België en Schotland kunnen we leren dat het cruciaal is om alle veldorganisaties nauw te betrekken bij de veranderingen. Praktische belemmeringen moeten serieus worden genomen; het moet wel mogelijk zijn om broers en zussen samen te plaatsen. Met het uitkomen van het onderzoek en de voornemens van de minister en de staatssecretaris is het nu tijd voor Nederland om serieus aan de slag te gaan met het recht van broers en zussen om samen op te groeien. ♥

¹ Voor een gedetailleerd overzicht van relevante artikelen, zie: Mariëlle Bahlmann, Defence for Children, Samenplaatsen van broers en zussen bij uithuisplaatsing: een gunst of kinderrecht? Een (inter)nationale juridische analyse van het recht op samenplaatsing van broers en zussen bij uithuisplaatsing, oktober 2020.

ONDERZOEK NAAR GESCEIDEN PLAATSING BROERS EN ZUSSEN

In 2020 ontvingen 42.000 kinderen jeugdhulp met verblijf. Zij wonen voor korte of langere tijd (deels) bij pleegouders, in een gezinshuis of jeugdhulpinstelling. Op basis van de huidige cijfers valt niet nader aan te geven hoe vaak broers en zussen gescheiden worden geplaatst. In het onderzoek dat de Universiteit van Amsterdam uitvoerde naar aanleiding van de motie hebben de onderzoekers getracht hier meer duidelijkheid over te krijgen. In de dossiers die zij hebben onderzocht zijn 28 procent van de broers

en zussen niet samen geplaatst. Uit het dossieronderzoek bleek verder dat de redenen waarom niet systematisch geregistreerd wordt, maar in ongeveer de helft van de dossiers konden mogelijke motieven afgeleid worden. Meestal leek het tekort aan plekken de reden te zijn voor een gescheiden plaatsing.

**SCAN DE CODE
EN DOWNLOAD
HET WODC-RAPPORT**

**SCAN DE CODE
EN DOWNLOAD
HET RAPPORT**

JURIDISCH expert

Reinier Feiner is familierechtadvocaat en voorzitter van
de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland

‘Er is geen goede rechts- bescherming voor kinderen’

Reinier Feiner staat als familierechtadvocaat ouders en soms kinderen bij die te maken hebben jeugdhulp. In zijn praktijk ziet hij de gevolgen van uithuisplaatsingen waarbij broers en zussen gescheiden zijn geplaatst.

Door zijn werk als advocaat gespecialiseerd in jeugd- en strafrecht is Reinier Feiner zich meer bewust geworden van het belang van familierelaties: 'De band met je broer of zus is de langstdurende in je leven. Je bent samen deel van een gezin. Dat is een sterk referentiekader als een kind trauma's doormaakt. Een uithuisuitplaatsing is zeker een trauma. Veel van mijn cliënten komen uit een gezin dat definitief uit elkaar is gevallen.'

Waarom vind je dat het recht op samenplaatsing van broers en zussen wettelijk verankerd moet worden?

'Ik heb vaak gezien dat kinderen eerst in een crisisleeggezin kwamen, later werden overgeplaatst naar een ander pleeggezin en eerder wel dan niet werden gescheiden van hun broers of zussen. De schrijnende gevolgen motiveerden mij enkele jaren geleden om vanuit juridisch oogpunt uit te zoeken hoe dit kon gebeuren. Mijn conclusie was dat er geen goede rechtsbescherming was voor kinderen

die een veilige plek nodig hebben als ze niet thuis kunnen wonen. Dat is vandaag de dag nog steeds zo. Rechters kunnen een uithuisplaatsing opleggen, maar toetsen niet wat daarna gebeurt, daar hebben ze ook geen handvatten voor.

De wens om broers en zussen samen op te vangen leeft wel. Er is alleen geen uitspraak te vinden in ons juridisch systeem waarin dat kan worden afdwongen. Er gaat in Nederland veel tijd en geld naar het signaleren van problemen, maar aan de zorgkant leveren we veel te weinig. Om het vertrouwen in de jeugdzorg terug te winnen moeten we alleen beloven wat we kunnen waarmaken. De maatstaf die de overheid aanlegt voor ouders, moet ook gelden voor de overheid en jeugdzorg. Als broertjes en zusjes niet samen kunnen opgroeien, is "sorry" onvoldoende.'

Waar ontbreekt het aan?

'Gescheiden plaatsen gebeurt vaak om praktische redenen. De rechter zou in zo'n geval moeten zeggen – daarom ben ik blij met de motie die de Tweede Kamer eind 2020 aannam: u mag deze kinderen alleen uithuisplaatsen als u ze samen opvangt. Nu is dat een richtlijn, maar wat heb je als jeugdige aan een recht als het niet wordt geëffectueerd? Het ontbreekt dus aan sancties, en ook aan controle. De Raad voor Kinderbescherming is toezichthoudend orgaan voor voogdijkinderen. Maar met de inwerkingtreding van de Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen in 2015, gelijktijdig met de invoering van de Jeugdwet, is het artikel over de toezichthoudende taak van de Raad in voogdijzaken helaas voor onbepaalde tijd bui-

ten werking gesteld. Als ouders geen gezag meer hebben, wordt de voogdij door niemand meer gecontroleerd. En ook niet of het goed gaat met kinderen. Terwijl we het bij een groot aantal perspectief biedende pleegzorgplaatsingen hebben over kinderen die getraumatiseerd zijn of gedragsproblemen ontwikkelen. In het verleden waren de eisen aan pleeggezinnen behoorlijk streng, maar door het nijpende gebrek aan opvangplekken is de selectie versoepeld. Rekening houden met de culturele achtergrond van een kind gebeurt daardoor bijvoorbeeld nauwelijks.'

Kun je een voorbeeld noemen?

'Ik begeleid een moeder die jaren geleden met haar gezin naar Nederland kwam. Vanwege mishandeling door haar man vluchtte ze met haar kind naar de vrouwenopvang. Uiteindelijk ging ze terug naar huis en zijn het oudste kind, en de volgende baby, uithuisgeplaatst. De oudste jongen kwam ver van huis in een streng christelijk pleeggezin terecht, zijn jongere broertje in een ander gezin. Hij mocht zijn moeder, een moslima, elke twee maanden een uur zien. Jaren later kwam de pleegzorgplaatsing van de een na oudste jongen onder druk. Hij is in een gesloten jeugdzorginstelling geplaatst. De instelling vond dat hij wegens trauma geen contact mocht hebben met zijn moeder, terwijl hij al bij de geboorte is weggehaald. Ook de oudste jongen is na tien jaar in een instelling geplaatst. De moeder benaderde mij toen ze dat – pas achteraf – had

gehoord, terwijl ze al jaren contact probeerde te krijgen met haar kinderen.

In dit soort zaken zie ik dat voor de stabiliteit van kinderen de broer- en zusrelatie enorm belangrijk is, omdat zij dan gezamenlijk het trauma van de uithuisplaatsing kunnen doorstaan. Maar die band wordt niet als heel relevant gewogen. Pleeggezinnen wonen vaak ver bij elkaar vandaan en het kan ook nog dat kinderen onder de hoede van verschillende pleegzorgorganisaties vallen. Door alle (cultureel)verschillen worden ze vaak totaal verschillend gevormd. Als ze later alsnog contact krijgen, blijft dat van invloed.

In Nederland worden relatief veel kinderen uit huis geplaatst, terwijl de populatie pleeggezinnen geen afspiegeling vormt van de maatschappij. Daarom is het goed dat er is geïnvesteerd in gezinshuizen. Wat zij bieden zit tussen pleegzorg en een kleinschalige voorziening in. Je hoopt voor ieder kind dat het op een veilige, stabiele plek kan opgroeien. Een thuis. Als je dat van de ene op de andere dag kwijtraakt, ben je doodsbang dat opnieuw te verliezen. Kinderen die dat twee keer meemaken, krijgen hun leven heel moeilijk op de rit. De gevolgen zie ik in mijn praktijk: als (jong)volwassene belanden ze in het strafrecht, kunnen ze nauwelijks relaties vasthouden en sommigen worden van slachtoffer zelf dader. Veel leed valt te voorkomen door te investeren in plaatsingen waar broers en zussen samen kunnen opgroeien.'

**RECHTERS KUNNEN
EEN UITHUISPLAATSING
OPLEGGEN, MAAR TOETSEN
NIET WAT DAARNA GEBEURT,
DAAR HEBBEN ZE OOK GEEN
HANDVATTEN VOOR.**

Heb je een voorbeeld waarin dat wel is gelukt?

‘Ja, ik sta een moeder met drie kinderen bij. Het oudste meisje woonde in een pleeggezin. De twee veel jongere kinderen zijn ook uit huis geplaatst, samen in één gezin. De inzet van alle betrokkenen was dat de kinderen elkaar eens in de maand een uur zouden zien. Het pleeggezin van het oudste meisje liet op een gegeven moment vrij plotseling aan de voogd weten: kom haar maar halen, het gaat niet. Toen heeft het pleeggezin van de jongste twee, in overleg met de moeder, aangegeven: ze mag bij ons komen. De relatie van de kinderen tot elkaar is daardoor beter beschermd en ook de relatie met hun moeder. Zij kan nog steeds een positieve bijdrage leveren aan het leven van haar kinderen. Dat is mogelijk gemaakt door de enorme flexibiliteit van het tweede pleeggezin. Die pleegouders zijn *life savers*. Het nare is: je bent afhankelijk van de goedertierenheid van mensen.’

Hoe kan het anders?

‘Bij een verzoek tot uithuisplaatsing moet Jeugdbescherming een stabiel opvanggezin aandragen. Als dat er niet is, kun je je afvragen of kinderen gebaat zijn bij een uithuisplaatsing als het gaat om pedagogische onmacht van ouders. Misschien zijn ze thuis beter af dan vijf keer verplaatst worden, op hun achttiende niemand hebben die naar ze omkijkt en zonder enige structuur de maatschappij in gaan. Kinderen wonen in een buurt waar ze misschien hulp van anderen kunnen krijgen. Bijvoorbeeld via school, de sportclub of de wijkagent. Die structuren kunnen deels opvangen wat ze thuis missen, waardoor ze in een “net voldoende” situatie leven. Die

mogelijkheid verdwijnt als je kinderen weghaalt en ze geen andere structuur biedt.

Mijn idee is dat je per wijk een “inwijkhuis” hebt waar kinderen tijdens een kortdurende uithuisplaatsing terecht kunnen. Stel, een alleenstaande moeder raakt in een psychose, dan kun je kinderen in hun vertrouwde omgeving houden. Je probeert op elke school een of twee gezinnen te werven die tijdelijk kinderen willen opvangen. Via die weg kun je goed zorg organiseren. Ik heb een keer meegeemaakt dat een moeder met een burn-out via school informeel regelde dat haar kinderen bij vriendjes konden zijn. De regel zou moeten zijn dat kinderen in hun omgeving blijven. Dat geeft ook ruimte aan broertjes en zusjes om samen, of in ieder geval dicht bij elkaar, op te groeien.’

Het ontbreekt aan data en goede volgsystemen voor broers en zussen. Hoe kunnen we de rechtspositie van ouders en kinderen beter borgen?

‘Ik wil een lans breken voor een stelsel dat lijkt op de Wet verplichte gezondheidszorg. Psychiatrische patiënten hebben een elektronisch dossier waarin alle maatregelen, verklaringen en diagnoses staan. Als iemand een episode doormaakt, kunnen behandelaars terugblikken op het verleden. In de jeugdzorg hebben Jeugdbescherming, Veilig Thuis en jeugdhulpaanbieders hun eigen dossier, maar dat wordt niet gedeeld. Er is vaak geen overzicht van de historie van een kind waardoor de centrale regie ontbreekt.

Er is ook te weinig lange-termijn wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van uithuisplaatsin-

gen, residentiële zorg en pleegzorg. Het agenderen van het probleem rond de samenplaatsing van broertjes en zusjes heeft zo lang geduurd omdat er geen gegevens werden bijgehouden. Gelukkig loopt daar momenteel onderzoek naar. Gebrek aan kennis maakt het probleem erger, want dan weet je niet waar je het beste in kunt investeren om meer kinderen beter te helpen.’

Sommige jeugdprofessionals zijn huiverig voor wettelijke verankering, omdat zij aansprakelijk zouden zijn als samen plaatsen niet lukt.

‘De sanctionering moet vanzelfsprekend niet bij hen liggen, maar bij de verantwoordelijke bestuurders, in het geval van jeugdzorg is dat de gemeente. Een individuele jeugdhulpverlener kan die verantwoordelijkheid nooit dragen en dus wat mij betreft nooit tuchtrechtelijk aansprakelijk zijn voor falen van beleid. Overigens is de wet hier al duidelijk over; de burgemeester en wethouders van de woonplaats van een kind zijn verantwoordelijk voor zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende aanbod van jeugdhulp. In de wet staan ook normen, zoals: binnen vijf dagen een gezinsvoogd, binnen zes weken een plan van aanpak. Er staat alleen niet: als een kind na drie maanden nog geen gezinsvoogd heeft, dan... gevolgd door een sanctie. Het sluitstuk van elk recht dat je in de wet opneemt is de handhaving. Daar is die verankering voor nodig.’ ♥

‘Aan je broer of zus kun je je hele leven steun hebben’

ONTWIKKELINGSpsycholoog

Kirsten Buist is ontwikkelingspsycholoog en pedagoog bij de Universiteit Utrecht

Kirsten Buist doet onderzoek naar gezinsrelaties en psychosociale ontwikkeling van kinderen en jongeren. In haar ogen is er te weinig aandacht voor het belang van de broer/zus-relatie na uithuisplaatsingen.

Al ruim tien jaar richt Kirsten Buist zich voornamelijk op hoe broer/zus-relaties zich ontwikkelen en op hoe die relaties samenhangen met (sociaal) functioneren. Op de vraag wat kinderen minimaal nodig hebben om te kunnen opgroeien tot stabiele, zelfstandige volwassene bestaat volgens haar geen eensluidend antwoord, omdat onder andere veerkracht een invloedrijke factor is en die verschilt per persoon. Kirsten: ‘Sommige kinderen groeien op onder de meest uitdagende omstandigheden en functioneren toch, omdat ze hun ervaringen een plek weten te geven. Anderen leven in ogenschijnlijk ideale omstandigheden, maar kampen met allerlei problemen.’

Hoe zit dat bij broer/zus-relaties?

‘Ook daar zie je verschillen. Een deel van de kinde-

ren groeit op als enig kind, een deel heeft broers en zussen en daar een goede relatie mee, terwijl het in andere gezinnen onderling niet botert. Een kind met wie je geen biologische band hebt kan ook als een broer of zus voelen. Er zijn dus geen algemene uitgangspunten die voor ieder kind opgaan.’

Wat weten we over wat broer/zus-relaties toevoegen aan de ontwikkeling van kinderen?

‘De relatie met je broer of zus is in de regel de langst-durende in een mensenleven. Dat is een belangrijk aspect van die relatie; er zijn weinig mensen met wie je jeugd op dezelfde manier meemaakt. Samen opgroeien schept dan ook een sterke band. Je hoeft elkaar meestal weinig uit te leggen, de ander snapt meteen wat je bedoelt zodra je over een gebeurtenis uit het verleden begint.

De broer/zus-relatie biedt ook ruimte om te oefenen met sociaal gedrag. De band is veelal onvoorwaardelijk en dat maakt de relatie veilig. Als je een fout maakt of de boel verpest, hoef je niet meteen bang te zijn dat je je broer of zus verliest. In vriend-

‘SOMS NEEMT EEN KIND DE ROL VAN EEN VOLWASSENE OP ZICH, WAARDOOR HIJ OF ZIJ EEN TE ZWARE VERANTWOORDELIJKHEID DRAAGT’

schappen is de grens van wat iemand van je accepteert in de regel eerder bereikt. Verder kun je in een gezin met meer kinderen leren van de andere relaties. Je ziet bijvoorbeeld hoe je ouders met je broer of zus omgaan, wat wel en niet goed werkt. Al die verschillende aspecten dragen bij aan je eigen ontwikkeling.’

Toch is het lang niet altijd koek en ei tussen broers en zussen...

‘Familie zijn wil natuurlijk niet automatisch zeggen dat karakters bij elkaar passen. Je hebt weinig te zeggen over hoe jij zelf bent en hoe de ander als persoon is. Even goed vinden veel broers en zussen wegen om daar in het dagelijks leven mee om te gaan.’

Wat zijn veelvoorkomende problemen in broer/zus-relaties als er moeilijkheden zijn in een gezin?

‘Soms neemt een kind de rol van een volwassene op zich, waardoor hij of zij een te zware verant-

woordelijkheid draagt en zelf onvoldoende kind kan zijn. Dat heet parentificatie. Een ander punt is ruzie maken. Dat doen kinderen overigens normaal gesproken veel vaker met een broer of zus dan met al hun leeftijdsgenootjes bij elkaar opgeteld. Het hoort zoals gezegd bij oefenen met sociaal gedrag. We hebben ooit onderzoek gedaan naar pestgedrag tussen broertjes en zusjes. Daarbij gebruikten we dezelfde definitie voor pesten als tussen leeftijdsgenootjes. We zagen toen dat kinderen van hun broers en zussen gedrag tolereren dat ze van andere kinderen nooit zouden accepteren. Bij een conflictueuze relatie tussen broers en zussen is het daarom belangrijk te onderzoeken in hoeverre ruzie maken “uitprobeergedrag” is dan wel pathologisch gedrag.

Verder kan de verschillende behandeling van kinderen in een gezin een probleem zijn. Als een kind het idee heeft minder geliefd te zijn dan een broer of zus, kan dat een behoorlijk negatief effect hebben op hoe hij of zij over zichzelf denkt.’

Zijn dit zwaarwegende redenen om broers en zussen bij een uithuisplaatsing gescheiden op te vangen?

‘Niet per definitie. Het hoort bij een broer/zus-relatie dat je je soms achtergesteld voelt en ruzie maakt. Daarom moet je per situatie zorgvuldig kijken naar wat er speelt. Bij onderling geweld of misbruik, of een relatie waarin een broer en zus geen enkele ondersteuning van elkaar ervaren, kan een kind mogelijk beter af zijn als het (tijdelijk) loskomt van de situatie. In zo’n geval is goede begeleiding nodig om weer tot hereniging te komen.

ONTWIKKELINGSpsycholoog

Er zijn grote verschillen tussen gezinnen in hoe de dynamiek verloopt. Als er bijvoorbeeld veel problemen zijn tussen beide ouders of tussen een ouder en een kind, dan heeft dat invloed op de andere gezinsrelaties. Die verstoorde dynamiek veranderen kan al veel verbetering brengen. Daarom moet je per situatie naar passende oplossingen kijken.'

Wie kan het beste beoordelen hoe een broer/zus-relatie ervoor staat?

'Het is sowieso belangrijk dat aan kinderen zelf te vragen, omdat zij dingen soms anders ervaren dan buitenstaanders vanuit een volwassen oogpunt. In het onderzoek naar pesten beoordeelden wij bijvoorbeeld bepaald gedrag als pesten, maar noemden kinderen dat zelf "een beetje onderling klieren". Hun stem is daarom cruciaal. Als er twijfels zijn over een situatie, zou ik er een gezinspedagoog of -psycholoog naar laten kijken, of in ieder geval iemand met verstand van en ervaring met gezinsprocessen die kan beoordelen of bepaald gedrag binnen de marges van normaal gedrag valt.'

Weet jij hoe zo'n beoordeling bij uithuisplaatsingen gaat?

'Nee, daar heb ik geen zicht op. Ik hoor wel geluiden dat kinderen soms ervaren dat hen te weinig wordt gevraagd over of ze samengeplaatst willen worden. En dan is er nog de praktische overweging of er ergens plek is voor meer kinderen tegelijk. Mijn indruk is dat wordt geprobeerd kinderen samen te plaatsen, maar dat daar sterker op ingezet kan worden. Logistieke obstakels kunnen in de weg staan, maar het is een ander idee om

uit te gaan van samenplaatsen – tenzij er dringende inhoudelijke bezwaren zijn – dan om vanuit praktische redenen te accepteren dat het niet lukt. Samen plaatsen wettelijk verankeren legt de verantwoordelijkheid bij de overheid om praktische belemmeringen aan te pakken.'

Als broers en zussen (tijdelijk) niet samen kunnen opgroeien, wat kunnen pleeg- en gezinshuisouders dan doen om de band tussen kinderen in stand te houden?

'Onder één dak opgroeien met je broer of zus houdt in dat je dagelijks samen dingen meemaakt – eten, spelen, op de bank hangen, kibbelen. Dat is niet zomaar te vervangen, maar je kunt wel zorgen dat kinderen onbekommerd tijd met elkaar kunnen doorbrengen. Elkaar een uurtje in de maand zien is niet genoeg. Ik denk dat er nog een professionaliseringsslag te maken is bij instanties die dit soort processen begeleiden. Uit wat ik weet en zie is de broer/zus-relatie een ondergeschoven kind, terwijl het een belangrijke relatie is de voor ontwikkeling van kinderen, ook voor hun verdere leven. Daarom pleit ik ervoor dat daar expliciet aandacht voor komt. Als mensen zich aanmelden om pleegouder te worden, kun je bijvoorbeeld manieren bespreken om op een voor hen werkbare en praktisch haalbare manier het contact tussen broers en zussen te stimuleren.'

Welke gevolgen kan het hebben voor een kind als broers en zussen niet samenblijven na een uithuisplaatsing?

'Je onttrekt kinderen een belangrijke bron van steun. Als zij in een voor hen moeilijke situatie niet bij elkaar

worden geplaatst, kun je je voorstellen dat dat een nadelig effect heeft op de kwaliteit van hun broer/zus-relatie en dat werkt indirect door op hun welbevinden. Tot nu toe komt nog niet heel duidelijk uit de literatuur naar voren dat kinderen die gescheiden worden geplaatst het in termen van welzijn veel slechter doen, maar we weten wel dat de kwaliteit van de broer/zus-relatie belangrijk is voor de ontwikkeling van kinderen. Uit veel onderzoeken blijkt dat warmte tussen broers en zussen een beschermend effect heeft op het ontwikkelen van angsten, depressie en agressief gedrag. Veel conflicten en het ontbreken van steun hebben daarentegen een ongunstig effect op het ontwikkelen van probleemgedrag.

Naarmate mensen ouder worden gaan ze terugkijken op hun jeugd en hun leven, waarbij ze wat ze hebben meegemaakt een plaats proberen te geven. Dat gaat makkelijker als je er met je broer of zus over kunt praten dan met iemand die heel andere ervaringen heeft. Ook in dat opzicht denk ik dat een breuk in de broer/zus-relatie ongunstig is voor je ontwikkeling als mens.' ♥

'IK HOOR WEL GELUIDEN DAT KINDEREN SOMS ERVAREN DAT HEN TE WEINIG WORDT GEVRAAGD OVER OF ZE SAMENGEPLAATST WILLEN WORDEN'

Chioma en Gloria

AANDACHT VOOR KINDERRECHTEN

BIJ DE VERENIGDE NATIES

**SCAN DE CODE EN BEKIJK
DE VIDEO VAN GLORIA EN
CHIOMA**

KINDERRECHTENverdrag

Voor de meeste kinderen is het vanzelfsprekend dat je samen met je broer of zus opgroeit. Veel kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen hebben dat geluk niet. Zoals Gloria en Chioma. Een video over hun verhaal is getoond tijdens een internationale bijeenkomst van het Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties.

Gloria en haar broer en zus werden op jonge leeftijd uithuisgeplaatst. Zij kwam met haar broer in hetzelfde pleeggezin, hun oudere zus Chioma woonde in een ander pleeggezin. Daardoor hebben de zussen veel gemist in hun contact. Gloria weet als geen ander welke invloed wel of niet samen opgroeien heeft. Ze vertelt erover in een video.

Verdrag naleven

Met Gloria's verhaal hebben SOS Kinderdorpen en Defence for Children internationaal aandacht gevraagd voor het recht van broers en zussen om samen op te groeien. Dat gebeurde tijdens een bijeenkomst van het Kinderrechtencomité van de Verenigde Naties in september 2021.

Het Kinderrechtencomité bewaakt of alle landen die het VN-Kinderrechtenverdrag hebben ondertekend de gemaakte afspraken naleven. Het comité doet dat onder andere door discussiedagen te organiseren over een bepaald thema. In 2021 stond deze

internationale bijeenkomst in het teken van alternatieve/familiegerichte zorg.

Aanbevelingen voor samenplaatsing

De discussiedagen zijn bedoeld om de balans op te maken van hoe landen in de praktijk omgaan met kinderrechten, en welke knelpunten er nog bestaan. Op basis van de inbreng van experts, inclusief kinderen en jongeren, doet het comité aanbevelingen aan overheden om het beleid rond dit thema te verbeteren.

SOS Kinderdorpen Nederland, haar zusterorganisatie SOS Villages d'Enfants Belgique en Defence for Children dienden voor de discussie over jeugdhulp een bijdrage in over samenplaatsing van broers en zussen na een uithuisplaatsing, omdat kinderen uit één gezin in zo'n situatie nog te vaak gescheiden worden opgevangen. Het verhaal van Gloria en Chioma onderstreept wat het voor hun familieband betekent dat ze elkaar als kind niet in het dagelijks leven konden meemaken. ❤️

‘Pas als je eerlijk bent naar jezelf, kun je hulp accepteren’

Na een turbulente tijd is het gezin van Maria en Koos weer compleet. Dat hun kinderen terugkwamen was geen vanzelfsprekendheid. Maria wil met haar verhaal andere ouders helpen. En duidelijk maken hoe belangrijk het is dat ouders na een uithuisplaatsing meepraten over oplossingen voor hun gezin.

ZE HADDEN GEEN IDEE WAAR DE KINDEREN WAREN. MARIA: ‘ALSOF WE MISDADIGERS WAREN. NA DERTIG DAGEN ZAGEN WE JONGENS PAS WEER, ONDER BEGELEIDING’

Een van de katten springt op de bank. De tweede bekijkt het gezelschap vanaf een afstandje. Beide dieren kwamen in huis in de tijd dat de jongens ergens anders woonden. Maria knikt naar de kater op de bank. ‘Toen we hem kregen was ie een bolletje van zeven weken. Op moeilijke dagen kwam ik voor hem mijn bed uit. De kinderen vinden het ook heerlijk om met de katten te knuffelen sinds ze weer thuis zijn.’

Angst als aanjager

Maria vertelt over de aanloop naar de uithuisplaatsing. Ze had al een tijd moeite met haar alcoholgebruik. Niemand wist hoeveel, totdat ze met de kinderen in de auto moest blazen bij een alcoholcontrole. Na een zorgmelding door de politie nam Veilig Thuis contact op. Maria volgde een behandeling vanwege probleemdrinken en omdat er geen ernstige zorgen waren, bleef het daarbij. Maar uit

angst voor bemoeienis durfde ze niet langer open te zijn: ‘Ik vertelde dat het goed ging, terwijl ik steeds banger werd en daardoor nog meer dronk.’ Haar man Koos had zijn alcoholgebruik meer onder controle, behalve op momenten dat ze elkaar beïnvloedden. Ergens wist Maria dat het zo niet verder kon. Het schrikbeeld van een uithuisplaatsing weerhield haar van hulp vragen. Bovendien waren er ook nuchtere periodes. ‘Dan denk je: we redden het wel.’

Op een dag dat ze er doorheen zat belde ze in paniek de politie. Ze werd opgehaald door een ambulance en een paar uur later weer naar huis gestuurd. De volgende dag spraken ze met Veilig Thuis af dat direct na de gezinsvakantie een hulptraject zou starten. Maria: ‘Ik voelde me opgelucht, eindelijk was de beerput open.’

Vanwege slechte weersvoorspellingen keerden ze eerder terug van vakantie. Na een nacht doorrijden en kampeerspullen opruimen waren Maria en Koos toe aan wat te drinken. Door het slaapgebrek sloeg de stemming om en kregen ze ruzie, met de tuindeuren open. Een buurvrouw belde de politie en even later volgde een inval. Maria: ‘Ze stonden op de deur te rammen. Binnen tien minuten waren de kinderen weg.’

In de weerstand

Na de eerste schok dachten ze dat de jongens een paar dagen later zouden terugkomen. Jeugdbescherming gaf aan dat ze daarvoor eerst aan zichzelf moesten werken. Maria: ‘Ik had al toegegeven dat ik verslaafd was, maar er moest ook worden

onderzocht hoe dat bij Koos zat.’ Ze hadden geen idee waar de kinderen waren. Maria: ‘Alsof we misdadigers waren. Na dertig dagen zagen we jongens pas weer, onder begeleiding.’

Tijdens een hoorzitting werd bepaald dat de kinderen een half jaar zouden wegblijven. Maria: ‘We belandden in een wereld waarvan we de spelregels niet kenden. Wat we ook zeiden, we kregen terug: je bagatelliseert. De kinderen zouden niet genoeg eten krijgen, terwijl ze van nature mager zijn, hoeveel je ze ook voorzet. Het was ook niet alleen maar ellende thuis. Dus wat doe je als naar jouw idee alles in je nadeel wordt uitgelegd? Je gaat in de weerstand.’

Weg naar herstel

Maria en Koos hoorden over de pilot van Simba Familiezorg. Maria: ‘Dat klonk positief, omdat de kinderen samen in één gezinshuis kwamen.’ In het uur dat zij hun ouders tweewekelijks zagen, vertelden de jongens dat ze het daar prima hadden. Koos: ‘Echt zicht hadden we er niet op, want er was weinig contact met de gezinshuisouders, maar we waren blij dat de jongens tot rust konden komen.’

Maria besloot alles te doen om haar kinderen terug te krijgen. Ze meldde zich aan bij AA. ‘Ik ging wekelijks naar meetings en nuchtere dagen werden nuchtere weken, maanden.’ Ook Koos zocht hulp. Ondanks hun vorderingen adviseerde de Kinderbescherming verlenging van de uithuisplaatsing.

TERUGplaatsing

Volgens de Raad ontbrak er onder meer een familieplan. Maria: ‘Wat daarin moest staan, geen idee. Je tast voortdurend in het duister. Onze familiebegeleider deed enorm zijn best, maar hij kwam er niet doorheen. Met als resultaat dat we een conflict kregen met jeugdzorg en de gezinshuisouders.’

Vangnet

Er kwam een andere familiebegeleider en zij draaide volgens Koos het proces om door aan Jeugdbescherming te vragen: wat wil je van de ouders zien? Maria en Koos stelden met haar een familieplan op, inclusief heldere doelen, zoals voorspelbaar en emotioneel beschikbaar zijn voor de kinderen. Ook het alcoholgebruik kwam aan de orde. Maria: ‘Het moeilijke van een verslaving is dat er altijd een risico op een terugval bestaat. Je blijft verslavingsgevoelig, maar je leert er anders mee om te gaan.’

Een van de doelstellingen van Simba is mensen die belangrijk zijn voor het gezin om steun te vragen. Maria: ‘Wij wilden dat op onze eigen manier vormgeven. Bij de AA heb ik een maatje die ik wekelijks spreek en om de week zie. Via een forum houd ik contact met lotgenoten, Koos ziet zijn vrienden weer. Er is dus een vangnet. We hebben hierover gepraat met onze familiebegeleider en jeugdzorg, en onze aanpak is geaccepteerd.’

Groeiend vertrouwen

Bij de tweede hoorzitting werd de uithuisplaatsing

nogmaals verlengd. Vervolgens ging door corona het gezinshuis in quarantaine. Koos: 'De jongens wisten niet waar ze aan toe waren. We konden hen daarbij nauwelijks steunen, dan voel je je machteloos.' Uiteindelijk nam de familiebegeleider het begeleiden van de bezoeken over van jeugdzorg. Maria: 'Zij ging met ons en de kinderen naar het park en sprak ook in vertrouwen met de jongens. Nu de kinderen ons langer meemaakten, zagen ze dat we vooruitgingen.'

Stukje bij beetje kregen Maria en Koos weer grond onder de voeten. Het lukte ze nuchter te blijven en ze konden weer vooruitkijken, omdat de kinderen vaker en langer thuiskwamen. Ze merkten ook dat bij jeugdzorg het vertrouwen groeide. Wat Koos betreft had de familiebegeleider daar een belangrijke rol in: 'Zij ondersteunde ons, hield contact met de gezinshuisouders en ze wist de weg bij Jeugdbescherming. Ze bracht ook naar voren dat de kinderen langer weghouden van huis averechts werkte.'

Wennen thuis

In de kerstvakantie kwamen de jongens terug. Daarna zou hun oudste zoon naar zijn nieuwe mid-

delbare school gaan en de jongste terug naar zijn oude school. Maar door de lockdown hadden ze alleen online les. Maria: 'Zaten we ineens wekenlang met z'n vieren thuis. Ik had mijn kinderen vreselijk gemist, maar in de tijd dat ze in het gezinshuis waren was er ook tijd om aan mijn herstel te werken. Nu hadden we geen moment pauze.' Lachend: 'Van niks naar alles. We zagen daar wel de humor van in en daardoor houd je het samen vol.'

Maria gaat nog steeds naar AA. 'Ik heb niet voor niets gedronken, de druk van het gezin speelde daarin mee. Daar moet ik mijn weg in vinden. Spelletjes zijn een uitlaatklep, ik luister naar muziek en de AA-meetings geven rust. Dat helpt om discipline op te brengen, zonder drank. Een probleem als het mijne los je niet in een paar weken op, ik werk er nog elke dag aan.'

Samen met gezinshuisouders

Met haar verhaal wil ze andere ouders helpen als ervaringswerker en uitdragen hoe jeugdzorg in haar visie beter kan. 'Het zou fijn zijn als er na een uithuisplaatsing snel een opbouwplan komt, met als doel dat de kinderen weer naar huis gaan. In de jeugdzorg zijn ze niet gewend dat ouders daarover meepraten, terwijl dat het uitgangspunt zou moeten zijn. Je bent en blijft ouder van je kinderen, ook als je niet voor ze kunt zorgen.'

Voor de kinderen is het cruciaal dat alle betrokkenen hetzelfde vertellen over wat er met hen gaat gebeuren, vindt Koos. Maria: 'Daarvoor moet het contact tussen de ouders en gezinshuisouders goed zijn. Ik begrijp dat dat voor gezinshuisouders

wennen is. Toch lijkt het mij beter als de ouders ook gezien en gehoord worden. Zo vergroot je de kans dat kinderen terug kunnen.'

Openheid voor alles

Wat ze ouders in een vergelijkbare situatie aanraden? Maria: 'Pas als je eerlijk bent naar jezelf, kun je hulp accepteren. Mijn grootste angst – dat mijn kinderen zouden worden weggehaald – werd bewaarheid. Toch heb ik er achteraf vrede mee. Er gaan veel negatieve verhalen over Jeugdbescherming. Ik denk dat als je een goed team hebt waarin je kunt samenwerken, er een weg terug is.' Koos vult aan: 'Probeer niet te veel te vechten tegen het systeem. Continu botsen brengt je niet verder.' Ze hebben met Jeugdbescherming over de toekomst gesproken. Maria: 'Ik wilde weten: staan jullie bij een misstap weer voor de deur? Perfect kun je het als ouder nooit doen, zeiden ze. Dat hoeft ook niet, zolang de veiligheid voor de kinderen er is.'

De jongens wonen alweer maanden thuis. De familiebegeleider komt nog voor nazorg. Wanneer die is afgerond hopen Maria en Koos zelf verder te kunnen. De oudste krijgt binnenkort begeleiding voor zijn ADHD. Maria: 'Die zorg durven we nu in huis te halen en dankzij Jeugdbescherming was de indicatie zo geregeld.' De ondertoezichtstelling ervaren ze niet langer als dreigend. 'Nu we open zijn, is er geen reden meer voor angst. Ik hoop dat Simba Familiezorg meer gezinnen op deze manier

kan helpen. Want zonder onze familiebegeleider waren de kinderen denk ik niet teruggekomen. Je hebt iemand nodig die naast je staat en zorgt dat alle betrokkenen samenwerken.' ♥

**'JE BENT EN BLIJFT OUDER
VAN JE KINDEREN,
OOK ALS JE NIET VOOR
ZE KUNT ZORGEN'**

Om privacyredenen zijn Maria en Koos niet de echte namen van de ouders.

‘Opgroeien met je broer of zus biedt houvast en vertrouwen’

fotografie portret opvoedkundige: Tessa Jol

OPVOEDkundige

Opvoedkundige en kinderpsycholoog Tischa Neve

Tien jaar lang ving Tischa Neve thuis pleegkinderen op via crisisopvang. Ze had ook een weekendpleegdochter en een van de crisispleegkinderen bleef uiteindelijk anderhalf jaar in het gezin. Een van de pleegkinderen is inmiddels 27 jaar en nog steeds als een dochter voor Tischa.

Hoe kijk jij naar uithuisplaatsing?

‘Het is belangrijk om te allen tijde uithuisplaatsing proberen te voorkomen met alle ondersteuning die wij als jeugd- en gezinszorgprofessionals kunnen bieden.’ aldus Tischa. ‘Iedereen zal het erover eens zijn dat kinderen thuishoren in hun eigen gezin. Als ouders passende opvoedkundige tips en ondersteuning krijgen om hun eigen trauma’s en problemen op te lossen en kinderen daarin ook begeleid worden, dan wil je ze het liefst thuishouden.

In sommige gevallen kan uithuisplaatsing de beste oplossing zijn. Zeker bij onveilige situaties voor het kind en wanneer er geen acute zorg beschikbaar is op korte termijn. Dan wordt er vaak gekozen voor zo snel mogelijk uit huis, zodat er vanuit een veilige basis voor het kind rustig gekeken kan worden wat

er nodig en mogelijk is qua hulp. Met als uiteindelijk streven het gezin te herenigen. Maar voor het weer bij elkaar brengen van gezinnen is tijd, rust en ondersteuning nodig is. En dat is weer afhankelijk van goede opvang. Helaas lukt dat niet altijd.’

Hoe kijk jij naar uithuisplaatsing van broertjes en zusjes samen?

‘In de basis, wanneer een gezin uit elkaar gaat, wil je kinderen zo veel mogelijk in een veilige situatie houden. De oorzaak voor een uithuisplaatsing zit vaak bij de ouders. Door in zo’n situatie ook nog een deel van het systeem – de broertjes en zusjes – uit elkaar te halen, raken de kinderen hun basisveiligheid kwijt. Dat voelt als heel groots voor een kind. Als een kind met broertjes en/of zusjes blijft, houdt het een stukje veiligheid en vertrouwen bij zich, zodat het niet losgesneden wordt van het fundament. Alles wat van het gezinsfundament blijft bestaan is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind, al is het maar één pijler. Je wilt zo veel mogelijk beschermende factoren behouden. Een kind komt in een nieuwe situatie, alles wat je dan aan basis kunt meegeven biedt houvast. Ook al zijn

OPVOEDkundige

er andere kinderen bij het opvanggezin, nieuwe pleegbroertjes en -zusjes, dat is en voelt substantieel anders dan de eigen bloedband.'

Denk je dat samen uithuisplaatsen mogelijk is?

'Elke situatie is anders. Als voormalig pleegmoeder stond ik zeker open voor de opvang van broertjes en zusjes, dat is in het belang van ieder kind. Al vraagt het veel van een pleeggezin. Het gaat ook om alles rondom de pleegopvang; het geregel van vervoer, het contact met jeugdzorg, de extra hulp, psychische zorg, contact met de ouders, gesprek met de voogd en omgangsregelingen. Er speelt veel omheen. Dat kost veel tijd en energie en dan heb je dat maal twee of drie, als je broertjes en zusjes opvangt.'

Maar het is fijn als het kan, als de mogelijkheden er zijn, dan zou dat wat mij betreft zeker het allerbeste zijn. Er wordt ook wel naar gevraagd, weet ik. Maar jeugdzorg moet soms zo snel handelen dat ze het moeten doen met de plekken die dan vrij zijn. De realiteit is dat er weinig gezinnen zijn die dat aankunnen. Het zijn echt bijna alleen de gezinshuizen waarvan een van de ouders een professionele zorgopleiding heeft afgerond, die met dergelijke problematieken kunnen omgaan. Al zijn deze plekken ook schaars, zij hebben de mogelijkheid om meer kinderen tegelijk op te vangen.'

Wat mist een kind zonder ouders, broertjes en zusjes?

'Het fundament en vertrouwen, het gedeelde verleden en dat kinderen daarover kunnen praten en eraan refereren. Als ze niet samen kunnen blijven, is het voor de langere termijn essentieel dat ze onderling contact kunnen houden en niet te ver van elkaar vandaan wonen. En natuurlijk ook contact met hun ouders, als dat mogelijk is en veilig. In de opgroei- en ontwikkelfase is het van belang dat kinderen vragen kunnen stellen over hun vroegste jeugd en samen herinneringen kunnen delen en ophalen. Dat is een belangrijk onderdeel van de vorming van hun identiteit.' ♥

‘Maak meer gebruik van de mensen die er zijn voor een gezin’

Niels Naaldenberg is beleidsmedewerker bij Jeugdbescherming Gelderland. Hij houdt zich bezig met complexe hulpvragen in gezinnen die tot uithuisplaatsing kunnen leiden. In zijn visie is meer vertrouwen nodig tussen jeugdhulpverleners en ouders, en meer nadruk op terugkeer van kinderen naar huis.

JEUGDbeschermmer

Niels Naaldenberg werkt bij Jeugdbescherming Gelderland. Hij is projectleider van een team dat werkt met natuurlijk mentorschap voor jongeren. Hij zit ook in twee expertteams. Het ene zoekt passende hulp bij complexe hulpvragen. Het andere richt zich op uitdagingen rond de overgang van jeugdhulp naar volwassenhulp (18-/18+). Dan is er nog een bovenregionaal netwerk van superexperts die worden toegevoegd bij de expertteams als er behoefte is aan extra kennis, bijvoorbeeld over autisme. Niels begeleidt daar, in samenwerking met de zorgaanbieders, het proces voor het vinden van passende zorg

Klopt het beeld dat in Nederland veel kinderen uit huis worden geplaatst?

Zonder de precieze cijfers te kennen heeft Niels Naaldenberg wel die indruk: ‘Mijn werk richt zich hoofdzakelijk op het voorkomen van uithuisplaatsingen. Via de expertteams en het bovenregionaal netwerk zijn we steeds beter in staat een alternatief te bieden. Bijvoorbeeld door gezinnen sterker te maken of te ontlasten. Het sociale netwerk van ouders en kinderen kan daarbij een belangrijk vangnet zijn. Alleen als de ontwikkeling en veiligheid van kinderen ernstig wordt bedreigd is een uithuisplaatsing een passende interventie.

Ik ben enthousiast over Simba Familiezorg omdat dit project draait om wat ouders en de mensen die belangrijk voor hen zijn zelf kunnen bijdragen aan

verandering. In de jeugdzorg maken we daar gelukkig steeds meer gebruik van. De vraag “wie in jouw omgeving kan je helpen?” wordt wel gesteld, maar er wordt vaak te snel genoegen genomen met het antwoord dat er geen netwerk is. Daar kunnen we langer bij stil staan.’

Welke knelpunten zie je nog meer binnen de jeugdhulp?

‘De jeugdzorg in Nederland heeft geen goed imago. Door voornamelijk negatieve berichtgeving in de media lijkt het vertrouwen steeds meer onder druk te staan. Ook door hoge werkdruk wordt het steeds minder aantrekkelijk om in de jeugdzorg te werken. Het wordt tijd voor een ander geluid. Tegenwoordig investeren we steeds meer in herstel van vertrouwen en gelijkwaardigheid in contact

‘HET DOEL IS ALTIJD KINDEREN BIJ ELKAAR TE HOUDEN, WANT EEN UITHUISPLAATSING IS VAAK TRAUMATISCH. DOOR ZE SAMEN TE PLAATSEN BEPERK JE DE SCHADE ZO VEEL MOGELIJK’

met ouders. Ook proberen we met ervaringsdeskundigen de ervaringen uit het verleden mee te nemen in de oplossing van de toekomst. En we geven het “normale leven” waar mogelijk een prominente plaats in deze oplossing, zodat gezinnen minder afhankelijk worden van hulpverleners.’

Worden kinderen uit één gezin meestal tegelijk uithuisgeplaatst?

‘Dat verschilt per situatie. We zoeken altijd naar de oplossing waar kinderen het meest bij gebaat zijn. We kijken per gezin naar het grotere geheel en naar de minst schadelijke interventie.’

Welke overwegingen hoor je om kinderen wel of niet samen op te vangen?

‘Het doel is altijd ze bij elkaar te houden, want een uithuisplaatsing is vaak traumatisch. Door kinderen samen te plaatsen beperk je de schade zo

veel mogelijk en kan de relatie tussen broers en zussen in stand blijven. Het is uitzonderlijk dat we om inhoudelijke redenen kiezen voor gescheiden opvang. Dat gebeurt alleen als kinderen onderling problematische relaties hebben. Mocht samen plaatsen om capaciteitsproblemen niet lukken, dan blijft dit onderwerp van gesprek.’

Wie beoordeelt of samen plaatsen in het belang is van kinderen?

‘Bij ons gebeurt dat in casuïstiekt teams, met ondersteuning van gedragswetenschappers. Ook bij zorgaanbieders kijken gedragswetenschappers mee en ouders hebben overal een stem in.’

Hoe vaak heb je te maken met praktische belemmeringen rond samen plaatsen?

‘Dat komt veel voor door het schrale aanbod aan plekken. We hadden een situatie waarin voor drie kinderen crisisopvang nodig was. Na stad en land afbellen vonden we een beginnend gezinshuis waar ze samen konden blijven. Een geluk, maar ver van huis. We proberen kinderen waar mogelijk in de regio te plaatsen. Dat betekent dat er meer gezinshuizen nodig zijn, maar ook dat we moeten belonen dat gezinshuisouders plekken vrij houden. Nu is dat ongunstig, want dan verliezen ze inkomsten. Overigens zijn gezinshuisouders en pleegouders enorm bereid met ons mee te denken. Daar mankeert het zeker niet aan.’

Hoe sterk stuurt de jeugdhulp op terugkeer van kinderen naar huis?

‘Het belang van een gezonde ontwikkeling van kin-

deren staat voorop. Het liefst zien we dat kinderen opgroeien bij hun ouders, maar niet ten koste van alles. Het vraagstuk wanneer is het goed genoeg thuis en is terugplaatsing verantwoord, blijft ingewikkeld. Dat thema staat gelukkig steeds prominenter op de agenda binnen de jeugdhulp. Dit is ook nodig, want er zijn niet veel plekken te vergeven.’

Hoe groot is in jouw regio het tekort aan plaatsen om kinderen samen op te vangen?

‘Je kunt dat aflezen aan de lengte van de wachtlijsten. In onze regio zijn die momenteel niet buitensporig hoog. Passende zorg regelen lukt meestal; wel hebben we moeite tijdige zorg te organiseren. In die zin kan Simba Familiezorg helpend zijn, omdat daarmee wordt gewerkt aan uitstroom.’

Welke oplossingen zie jij om broers en zussen vaker samen te plaatsen?

‘Als het recht op samen plaatsen van broers en zussen wettelijk vastligt, helpt dat hulpverleners om gemeenten en zorgaanbieders nadrukkelijker deelgenoot te maken van de gezamenlijke verantwoordelijkheid. We moeten ons met alle betrokken partijen inspannen om te zorgen dat kinderen bij elkaar kunnen blijven.

Wat kan bijdragen is dat we vanuit jeugdzorg opener zijn over wat we doen, zodat niet alleen de dramatische uithuisplaatsingen met politie erbij de beeldvorming bepalen. En ook positieve verhalen delen – die zijn er – om angst bij ouders te verminderen.

JEUGDbeschermer

Tot slot moeten we meer beschikbaarheid creëren. Deels via meer plekken, deels via extra ruimte in het bestaande aanbod en door de uitstroom te vergroten. In mijn ogen mag crisisopvang nooit vol zijn. Ook het aantal overplaatsingen moet omlaag. Kinderen die te moeilijk gedrag vertonen moeten vaak weg uit een pleeggezin of gezinshuis. Als zij met extra ondersteuning kunnen blijven, betekent dat minder vaak gescheiden opvang van broers en zussen. We kunnen meer denken in mogelijkheden.’ ♥

Dankbaar

VOOR DE STEUN VAN DE NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

DANKwoord

SOS Kinderdorpen zet zich al ruim zeventig jaar wereldwijd in voor kinderen zonder ouders of veilig thuis. In Nederland ondersteunen wij via onze pilot Simba Familiezorg gezinnen die te maken hebben met een (dreigende) uithuisplaatsing. Deze pilot is mogelijk gemaakt dankzij de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij.

Met de extra bijdrage van 2018 kon Simba Familiezorg van start gaan. De Nationale Postcode Loterij en SOS Kinderdorpen Nederland werken overigens al sinds 2000 samen. Naast de jarenlange steun aan onze organisatie brengt de Postcode Loterij ons werk ook onder de aandacht van het grote publiek. Wij zijn de deelnemers van de Postcode Loterij bijzonder dankbaar voor hun steun aan kwetsbare kinderen.

Familieversterking, lobby en onderzoek

Via het innovatieve project Simba Familiezorg wil SOS Kinderdorpen eraan bijdragen dat in ons land zo veel mogelijk kinderen kunnen opgroeien in hun eigen familie. De pilot loopt tot eind 2022 en in die periode kunnen wij gezinnen intensief begeleiden. Ook voeren we samen met Defence for Children lobby voor wettelijke verankering van het recht voor broers en zussen om bij elkaar te blijven na een uithuisplaatsing. Samen met bureau VanMontfoort onderzoeken we hoe de methodiek van Simba Familiezorg eraan kan bijdragen dat in Nederland meer kinderen met de juiste hulp veilig kunnen terugkeren naar hun ouders.

Steun voor goede doelen

Jonne Arnoldussen, hoofd Goede Doelen bij de Nationale Postcode Loterij: 'SOS Kinderdorpen is er met Simba Familiezorg óók voor kinderen in Nederland. Er zijn al veel stappen in de goede richting gezet met dit mooie project, wij zijn blij dat we dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij dit proces kunnen ondersteunen.'

De Nationale Postcode Loterij is in 1989 opgericht om goede doelen te steunen die werken aan een rechtvaardige en groene wereld waarin we niemand uit het oog verliezen. De loterij werft fondsen voor haar goede doelen en geeft bekendheid aan hun werk.

Met minimaal 40 procent van de lotprijs steunen de deelnemers van de Nationale Postcode Loterij jaarlijks 149 goededoelenorganisaties. Sinds de oprichting van de Postcode Loterij is ruim 7,1 miljard euro aan mens en natuur geschonken.

COLOFON

Dit is een uitgave van SOS Kinderdorpen Nederland.

Interviews

Tessa Jol (tessajol.com) en

Ellen Meijer (hetschrijfwezen.nl)

Eindredactie

Ellen Meijer

Ontwerp & vormgeving

Mimi Sugarman (mstudioos.nl)

Copyright 2022 - SOS Kinderdorpen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, opgeslagen en/of verspreid op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever. SOS Kinderdorpen en andere informatieleveranciers zijn niet aansprakelijk voor schade van welke aard ook als gevolg van onjuistheden in deze uitgave of in verband met het gebruik van deze uitgave.

De kracht van familie

Deze bundel met interviews gaat over broers en zussen die te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing. In zo'n ingrijpende situatie samen kunnen blijven maakt voor hen veel verschil. De verhalen laten zien hoe wezenlijk de band tussen broers en zussen is en wat het betekent als kinderen uit één gezin gescheiden van elkaar opgroeien.

SOS Kinderdorpen zet zich in via de pilot Simba Familiezorg voor gezinnen in Nederland waarvan de kinderen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen. Samen met de jeugdhulporganisatie die het gezin begeleidt doen we er alles aan om broers en zussen samen op te vangen. En we ondersteunen hun ouders intensief om de kans op terugkeer naar huis te vergroten – omdat we vinden dat ieder kind het recht heeft om op te groeien in zijn of haar eigen familie.

**SOS
KINDERDORPEN**